



Державна установа «Інститут громадського здоров'я ім. О.М. Марзєєва Національної академії медичних наук України»



ЗАТВЕРДЖЕНО

Вченою радою ДУ «ІНСТИТУТ ГРОМАДСЬКОГО ЗДОРОВ'Я ім. О.М. МАРЗЄЄВА НАМН УКРАЇНИ»
Протокол № 2 від 14.03.2023р.

Введено в дію наказом директора
від 24.06.2023р. №1д/29

Робоча програма

**Навчальної компоненти
«Стратегії та міжсекторальна взаємодія в умовах
надзвичайних ситуацій»**

Галузь знань:	22 Охорона здоров'я
Освітньо-науковий рівень:	Доктор філософії
Спеціальність:	229 Громадське здоров'я
Освітньо-наукові програми:	ОСВІТНЬО-НАУКОВА ПРОГРАМА «ГРОМАДСЬКЕ ЗДОРОВ'Я»
Вид:	Вибіркова
Кількість кредитів ЄКТС:	2
Кількість змістовних модулів:	2
Форма контролю:	залік
Мова навчання:	українська
Форма навчання	денна очна

Робочу програму навчальної дисципліни «Стратегії та міжсекторальна взаємодія в умовах надзвичайних ситуацій» розроблено на основі освітньо-наукової програми, навчальних планів підготовки здобувачів вищої освіти третього освітньо-наукового рівня доктор філософії для спеціальності «Громадське здоров'я» та відповідних нормативних документів.

Автори програми:

- Коблянська Алла Володимирівна - завідувачка відділом супроводу державних програм та міжнародних зав'язків, кандидат медичних наук
- Петросян Аріна Агасіївна – провідний науковий співробітник лабораторії якості повітря, доктор біологічних наук

Опис навчальної дисципліни

Дисципліна «Стратегії та міжсекторальна взаємодія в умовах надзвичайних ситуацій» є важливою складовою частиною професійної підготовки наукових спеціалістів. Курс забезпечує теоретичне підґрунтя для формування компетентностей, передбачених у профілі здобувача освітньо-наукового ступеня «доктор філософії»; його вивчення сприяє набуття знань та вмінь з оцінки надзвичайних ситуацій фахівцем з Громадського здоров'я. Робоча програма навчальної дисципліни «Стратегії та міжсекторальна взаємодія в умовах надзвичайних ситуацій» розроблена відповідно до Закону України «Про вищу освіту», Положення про підготовку докторів філософії та докторів наук ДУ «ІНСТИТУТ ГРОМАДСЬКОГО ЗДОРОВ'Я ім. О.М. МАРЗЄЄВА НАМН УКРАЇНИ», освітньо-наукової програми здобувачів ступеня доктора філософії на третьому освітньо-кваліфікаційному рівні галузі знань 22 «Охорона здоров'я», спеціальність 229 «Громадське здоров'я» та відповідних нормативних документів.

Мета – вивчення основних підходів до розуміння надзвичайних ситуацій в галузі громадського здоров'я, набуття професійних знань та умінь, опанування використовувати та застосовувати набуті навички та компетенції в повсякденній практиці.

Завданнями вивчення навчальної дисципліни є:

- засвоєння аспірантами новітніх підходів до оцінки надзвичайних ситуацій;
- засвоєння аспірантами новітніх знань з надзвичайних ситуацій хімічного, біологічного, фізичного, радіаційного характеру;
- засвоєння аспірантами новітніх підходів до збереження здоров'я при надзвичайних ситуаціях;
- засвоєння аспірантами основ взаємодії при надзвичайних ситуаціях;
- засвоєння можливостей реагування при надзвичайних ситуаціях;
- набуття знань щодо засвоєння міжнародних підходів щодо оцінки впливу чинників навколишнього середовища на здоров'я населення
- засвоєння міжнародних підходів щодо збереження здоров'я населення у випадках надзвичайних ситуацій;
- використання у своїй майбутній практичній діяльності правових, технічних, природоохоронних, профілактичних та освітньо-виховних заходів, спрямованих на забезпечення здорових і безпечних умов існування людини в сучасних умовах.

Згідно з вимогами освітньо-наукової програми дисципліна забезпечує набуття здобувачами вищої освіти ступеня доктора філософії компетентностей:

Загальні науково-освітні компетентності

- Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
- Здатність працювати в міжнародному контексті.

- Здатність розв'язувати комплексні проблеми громадського здоров'я на основі системного наукового світогляду та загального культурного кругозору із дотриманням принципів професійної етики та академічної доброчесності.

- Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

- Здатність приймати обґрунтовані рішення.

- Здатність обирати коректні та інформативні методи та критерії оцінки (кінцеві точки) дослідження відповідно до цілей та завдань наукового проекту, інтерпретувати результати наукових досліджень, здійснювати їх аналіз та узагальнення

- Здатність презентувати проміжні і кінцеві результати власних наукових досліджень на різних рівнях як вітчизняної, так і зарубіжної наукової та експертної спільноти.

- Здатність до обміну науковим досвідом із світовим науковим товариством на засадах академічної доброчесності.

- Здатність до ефективного використання інтерактивних комунікаційних технологій для реалізації наукових та професійних комунікацій, навчання та професійного вдосконалення.

- Здатність до лідерства, керування колективом. Формування навичок корпоративної культури, професійної та корпоративної етики.

Спеціальні (фахові) компетентності

- Здатність планувати та виконувати оригінальні дослідження, досягати наукових результатів, які створюють нові знання у сфері громадського здоров'я та дотичних до неї міждисциплінарних напрямках і можуть бути опубліковані у провідних наукових виданнях з громадського здоров'я та суміжних галузей.

- Здатність усно і письмово презентувати та обговорювати результати наукових досліджень та/або інноваційних розробок українською та англійською мовами, глибоке розуміння англійських наукових текстів у сфері громадського здоров'я.

- Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми дослідницького характеру в сфері громадського здоров'я, оцінювати та забезпечувати якість виконуваних досліджень.

- Здатність ініціювати, розробляти і реалізовувати комплексні інноваційні проекти в сфері громадського здоров'я та дотичні до неї міждисциплінарні проекти, лідерство під час їх реалізації.

- Здатність формулювати висновки, розробляти прогнози та аналізувати вплив різних детермінант на здоров'я населення, визначати потреби різних груп населення щодо збереження здоров'я, базуючись на інформації отриманій за результатами епідеміологічного аналізу, моніторингу стану довкілля та діяльності системи громадського здоров'я.

- Здатність здійснювати науково-педагогічну діяльність у вищій освіті.

- Здатність ефективно використовувати сучасні стандарти та технології у вивченні, оцінці, прогнозуванні та керуванні громадським здоров'ям
- Здатність виявляти потребу в додаткових знаннях та підтримання вмотивованості щодо набуття нових знань з громадського здоров'я та за напрямком наукових досліджень.
- Здатність знаходити і аналізувати необхідну інформацію для вирішення завдань, які важко формалізуються. Здатність приймати рішення в галузі охорони здоров'я.
- Здатність до впровадження нових знань у сфері громадського здоров'я в практику освіти, охорони здоров'я та інші сектори суспільства.

Результати навчання.

ПРОГРАМНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ (в сукупності з іншими освітніми компонентами):

ПРН01. Мати передові концептуальні та методологічні знання у сфері громадського здоров'я і на межі галузей знань, а також дослідницькі навички, достатні для проведення наукових і прикладних досліджень на рівні світових досягнень з філософії, отримання нових знань та здійснення інновацій.

ПРН02. Планувати і виконувати теоретичні дослідження у сфері громадського здоров'я та з дотичних міждисциплінарних напрямів з використанням сучасного інструментарію та дотриманням норм професійної і академічної етики, критично аналізувати результати власних досліджень і результати інших дослідників у контексті усього комплексу сучасних знань щодо досліджуваної проблеми.

ПРН03. Вільно презентувати та обговорювати з фахівцями і нефахівцями результати досліджень, наукові та прикладні проблеми громадського здоров'я державною та іноземною мовами, оприлюднювати результати досліджень у наукових публікаціях у провідних наукових виданнях.

ПРН04. Формулювати і перевіряти гіпотези; використовувати для обґрунтування висновків належні докази, зокрема, результати теоретичного аналізу проблем громадського здоров'я, прикладних досліджень, наявні літературні дані; аналізувати досліджувану проблему з урахуванням широкого інтелектуального та соціокультурного контекстів.

ПРН05. Критично аналізувати результати власних досліджень і результати інших дослідників у контексті усього комплексу сучасних знань щодо досліджуваної проблеми громадського здоров'я.

ПРН06. Розробляти та реалізовувати наукові та інноваційні проекти, які дають можливість створити нове цілісне знання та професійну практику і розв'язувати значущі наукові проблеми громадського здоров'я, а також програмні документи (стратегії, пріоритетні напрями, програми, концепції), з врахуванням

соціальних, економічних, екологічних та правових аспектів, міжнародного досвіду, правового і ресурсного забезпечення.

ПРН07. Застосовувати сучасні інструменти і технології пошуку, оброблення та аналізу інформації, зокрема, статистичні методи аналізу даних великого обсягу та складної структури, спеціалізовані бази даних та інформаційні системи.

ПРН08. Моделювати і прогнозувати розвиток епідемічного процесу, стану здоров'я населення, тенденції розвитку сфери громадського здоров'я, її управлінської, експертної та іншої діяльності.

ПРН10. Працювати фахівцем у сфері громадського здоров'я.

ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ З ДИСЦИПЛІНИ:

В кінцевому результаті опанування дисципліни аспірант повинен **знати** :

- основні види надзвичайних ситуацій
- правила поведінки та реагування на надзвичайні ситуації
- підходи до оцінки негативного впливу чинників навколишнього середовища на здоров'я.

Аспірант повинен **вміти**:

- демонструвати володіння сучасними правилами поведінки на надзвичайні ситуації;
- демонструвати володіння сучасними правилами реагування на надзвичайні ситуації;
- дотримуватися у своїй діяльності вимог основних положень міжнародних та національних нормативних документів при надзвичайних ситуаціях;
- усвідомлювати та керуватися у своїй діяльності громадянськими правами, свободами та обов'язками, підвищувати загально-освітній культурний рівень

Міждисциплінарні зв'язки. Навчальна дисципліна «Стратегії та міжсекторальна взаємодія в умовах надзвичайних ситуацій» базується на знаннях дисциплін «Теоретичні та методологічні основи наукових досліджень у сфері громадського здоров'я», «Статистична обробка та аналіз результатів наукових досліджень», доповнює й розширює знання з дисципліни «Громадське здоров'я» та готує здобувачів до здійснення фахової науково-дослідної практики та написання і оформлення дисертаційної роботи.

Програма навчальної дисципліни.

Навчальний матеріал дисципліни складається з двох модулів, які є логічно послідовними та відносно залежними. Засвоєння матеріалу контролюється проведенням заліку.

Для вивчення навчальної дисципліни «Стратегії та міжсекторальна взаємодія в умовах надзвичайних ситуацій» передбачено 60 годин (2 кредити ЄКТС).

Змістовний модуль 1. Міжнародні підходи в охороні здоров'я при надзвичайних ситуаціях

Тема 1. Надзвичайні ситуації в галузі охорони здоров'я, які мають міжнародне значення

Тема 2. Міжнародні медико-санітарні правила

Тема 3. Оцінка ефективності міжнародних медико-санітарних правил у надзвичайних ситуаціях – сумісне зовнішнє оцінювання

Змістовний модуль 2. Організація захисту населення в надзвичайних ситуаціях

Тема 4. Надзвичайні ситуації. Загальна характеристика, класифікація. Надзвичайні ситуації природного характеру. Техногенні катастрофи. Аварії на радіаційно небезпечних об'єктах.

Тема 5. Організація санітарно-гігієнічного та протиепідемічного забезпечення населення при надзвичайних ситуаціях

Тема 6. Організація захисту населення в надзвичайних ситуаціях в умовах воєнного та післявоєнного стану. Міжсекторальна взаємодія в умовах надзвичайних ситуацій

Структура навчальної дисципліни

Назва змістовних модулів і тем		Кількість навчальних годин			
		всього	лекцій	семінарів / практичних	самостійних
1	2	3	4	5	6
<i>Змістовний модуль 1</i>					
<i>Міжнародні підходи в охороні здоров'я при надзвичайних ситуаціях</i>					
1	Тема 1. Надзвичайні ситуації в галузі охорони здоров'я, які мають міжнародне значення	10	2	2	6
2	Тема 2. Міжнародні медико-санітарні правила	10	2	2	6
3	Тема 3. Оцінка ефективності міжнародних медико-санітарних правил у надзвичайних ситуаціях – сумісне зовнішнє	10	2	2	6

	оцінювання				
	Разом за змістовним модулем 1	30	6	6	18
<i>Змістовний модуль 2</i>					
<i>Організація захисту населення в надзвичайних ситуаціях</i>					
4	Тема 4. Надзвичайні ситуації. Загальна характеристика, класифікація.	10	2	2	6
5	Тема 5. Організація санітарно-гігієнічного та протиепідемічного забезпечення населення при надзвичайних ситуаціях	10	2	2	6
6	Тема 6. Організація захисту населення в надзвичайних ситуаціях в умовах воєнного та післявоєнного стану.	10	2	2	6
	Разом за змістовним модулем 2	30	6	6	18
	Усього навчальних годин	60	12	12	36

Теми практичних/семінарських занять

№	Назва теми	Кількість годин
1	Впровадження Міжнародних медико-санітарних правил (2005 р.) в Україні	2
2	Координація, комунікація та адвокація з питань ММСП	2
3	Антимікробна резистентність	2
4	Національна лабораторна мережа	2
5	Комунікація ризиків	2
6	Радіаційні загрози	2

Самостійна робота складається з написання есе або рефератів за темами:

№	Назва теми	Кількість годин
1	Людські ресурси при надзвичайних ситуаціях	3
2	Безпека харчових продуктів при надзвичайних ситуаціях	3
3	Біобезпека та біозахист при надзвичайних ситуаціях	3
4	Взаємодія між органами охорони здоров'я та органами безпеки	3
5	Хімічні загрози при надзвичайних ситуаціях	3
6	Надзвичайні ситуації в галузі охорони здоров'я в Україні, які мають міжнародне значення	3
7	Оцінювання спроможності України щодо запобігання, виявлення та швидкого реагування на ризики для громадського здоров'я, що виникають природним шляхом або внаслідок навмисних або випадкових подій.	3
8	Визначення найбільш критичних прогалин в системах охорони здоров'я людини та тварин стосовно надзвичайних ситуацій	3
9	Визначення пріоритетних можливостей для посилення готовності та реагування	3
10	Фізичні фактори – можливі надзвичайні ситуації в Україні, які мають міжнародне значення	3
11	Хімічні фактори – можливі надзвичайні ситуації в Україні, які мають міжнародне значення	3
12	Біологічні фактори – можливі надзвичайні ситуації в Україні, які мають міжнародне значення	3

Індивідуальні заняття

Індивідуальні заняття навчальним планом не передбачені.

Методи навчання

Видами навчальної діяльності аспірантів навчальною програмою передбачені: лекції, семінарські заняття, практичні заняття, самостійна робота. Викладач обирає форму практичного заняття – семінар або практична робота, залежно від поточних умов, потреб навчальної та науково-дослідної діяльності аспіранта.

Успішність навчання значною мірою залежать від вмотивованості аспіранта, педагогічної майстерності викладача та вибору метода навчання. З метою підтримання вмотивованості аспіранта та стимулювання навчально-

пізнавальної діяльності здобувачів вищої освіти під час вивчення дисципліни застосовуються такі методи і технології навчання: пояснювально-ілюстративний метод при викладенні лекцій, метод проблемного викладення, проблемна дискусія на семінарських заняттях, дослідницький метод, робота в малих групах, мозкова атака, презентація на практичних заняттях, написання письмових робіт та отримання знань у неформальній освіті при самостійній роботі та інше.

Методи контролю.

Підсумковий контроль здійснюється у формі заліку.

Оцінювання навчальних досягнень здійснюється за 200-бальною (рейтинговою) шкалою ЕКТС (ЕСТБ), національною 4-х бальною шкалою («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно») і вербальною («зараховано», «незараховано») системами.

Оцінювання опанування тем здійснюється в балах відповідно до таблиці.

Поточне оцінювання та самостійна робота						Сума
Т 1	Т 2	Т 3	Т 4	Т 5	Т 6	
33,33	33,33	33,33	33,33	33,34	33,34	200

Поточний контроль здійснюється на кожному практичному занятті відповідно до конкретних цілей теми. Оцінка за кожне практичне заняття з дисципліни є комплексною, включає контроль теоретичної, практичної та самостійної підготовки, виставляється викладачем за традиційною чотирибальною шкалою («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно») та заноситься в журнал успішності.

На останньому практичному занятті проводиться перерахунок балів середнє арифметичне (СА) оцінок за традиційною шкалою, округлене до 2 (двох) знаків після коми, що ділиться на максимальну традиційну оцінку, а саме «5», і множиться на максимальний бал за поточну навчальну діяльність, а саме 200 (максимальна кількість балів за дисципліну становить 100 балів) за формулою:

$$\frac{CA}{5} \times 200$$

Традиційна оцінка «2», в будь якому варіанті відповідає 0 балів та при загальному підрахунку не включається в СА.

Підсумкова семестрова оцінка в балах, за національною шкалою та шкалою ECTS, заноситься до журналу успішності, наприклад, так: 92/Відм./А, 87/Добре/В, 79/Добре/С, 68/Задов./D, 65/Задов./E тощо.

Підсумкова оцінка з дисципліни заноситься до академічної довідки про виконання відповідних освітньо-наукових програм у вигляді «*зараховано*» чи «*незараховано*».

Таблиця відповідності між національною шкалою оцінювання та шкалою ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		екзамен	залік
90-100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
75-81	C		
66-74	D	задовільно	
60-65	E		
0-59	FX	Незадовільно з можливістю повторного складання	Не зараховано з можливістю повторного складання

Навчально-методичне, інформаційне та матеріально-технічне забезпечення програми.

Для забезпечення реалізації робочої програми та відповідно до потреб освітньо-наукової діяльності аспірантів використовуються державні стандарти освіти, навчальні плани, освітньо-наукова програма, тематичні плани лекцій, практичних занять та самостійної роботи, методичні рекомендації, підручники, посібники, нормативно-правові акти вітчизняні та міжнародні, інструктивно-методичні матеріали тощо.

Для проведення лекційних занять використовуються мультимедійні проектори, для проведення інформаційного пошуку та обробки результатів є комп'ютерна техніка та відповідне програмне забезпечення, необмежений відкритий доступ до Інтернет-мережі.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна (базова):

- Медицина надзвичайних ситуацій. Батир Халмурадов, Петро Волянський. Центр учбової літератури : 2021. 208 с.
- Гігієна та епідеміологія в системі військово-медичної підготовки та медицини надзвичайних ситуацій. Світлана Бондарь, Тетяна Гут, Роман Гут. Медицина : 2018. 344 с.
- INTERNATIONAL HEALTH REGULATIONS (2005) SECOND EDITION World Health Organization 2008, 74 p. ISBN 978-924-158-041-0 (англ.)
- International Health Regulations (2005) Areas of work for implementation June 2007, World Health Organization 2007 28 p. (англ.)
- Международные медико-санитарные правила (2005 г.) (Женева, 23 мая 2005 года) (рос.)

– Joint external evaluation of IHR core capacities of 9. Geneva : World Health Organization, 2020. – P. 106.

Допоміжна:

- Suthar A.B., Allen L.G., Cifuentes S., Dye C. and Nagata J.M. Bull World Health Organization. 2018 ; 96 (2) : 110- 121E. doi:10.2471/BLT.16.189100.
- Ijaz K., Kasowski I., Arthur R.R., Angulo F.J. and Dowell S.F. Emerg Infect. Dis. 2012 ; 18 (7) : 1054-1057. doi:10.3201/eid1807.120487.
- ПРО СТАН ВИКОНАННЯ ВИМОГ МІЖНАРОДНИХ МЕДИКО-САНІТАРНИХ ПРАВИЛ (ММСП, 2005) ТА ШЛЯХИ ЙОГО ПОЛІПШЕННЯ http://www.dovkil-zdorov.kiev.ua/Publ/dovkil.nsf/all/article_e?opendocument&stypе=C6F41D078F080006C22583F3002FC47

Інформаційні ресурси

- Офіційний сайт Міністерства охорони здоров'я України.
<https://moz.gov.ua>
- Офіційний сайт ВООЗ <https://www.who.int>
- Офіційний сайт ДУ «Інститут громадського здоров'я ім. О. М. Марзєєва НАМНУ». <http://health.gov.ua>
- База даних наукових статей Pubmed
<https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed>
- База даних Elsevier <https://www.sciencedirect.com/>